

Het Geschreven Woord

Gebruik en verklaring

Het woord in het Grieks

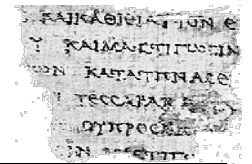
Logos is een veel voorkomend Grieks woord in het NT. Het duidt op 'de uitdrukking van een *gedachte*', zowel een idee als een uitspraak. Daarnaast vinden we ook het woord *rhèma*, dat duidt op 'wat wordt gesproken, een *uiting* in een toespraak of geschrift'. *Logos* heeft de bijbetekenis van 'inhoud', terwijl *rhèma* de bijbetekenis heeft van de 'vorm van het gesprokene'. In het Hebreeuwse OT vinden we het woord *dabar*. Dat betekent 'woord' of 'ding'. De Griekse vertaling van het Oude Testament vertaalt *dabar* zowel met *logos* als met *rhèma*. In Jesaja worden beide woorden even vaak gebruikt. In het boek Deuteronomium worden beide Griekse woorden soms als synoniemen gebruikt

Gebruik van het woord *logos* in de proloog van het Johannes-evangelie

In het begin was de *logos* en de *logos* was bij God en de *logos* was God. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn erdoor ontstaan en zonder dit is niets ontstaan dat bestaat [letterlijk: dat ontstaan is]. De NBG'51 en de NBV lezen hier voor *logos*: Woord (met een hoofdletter). De Naardense Bijbel leest: **Sinds het begin is er het spreken; dat spreken is God nabij, ja God zelf is dat spreken; het is er sinds het begin, God zo nabij; alles geschiedt daardoor, en buiten dat om geschiedt niet één ding dat is geschied.** Het al of niet gebruiken van een hoofdletter is willekeurig. In het Grieks staan alleen kleine letters. Het ligt voor de hand dat we bij 'woord' of 'spreken' aan Genesis 1 moeten denken: En God zei (Genesis 1:3). Het gaat om Gods zeggen, spreken, dus: woord. God uit zijn gedachten in woorden. We moeten in Johannes 1:1 dus niet aan een reeds bestaande Christus denken. Dat is duidelijk wel het geval in vers 14 (het Woord is vlees geworden). Ook in de tussenzin van de proloog (vers 10) wordt Christus bedoeld: **De *logos* was in de wereld, de wereld is door hem ontstaan en toch kende de wereld hem niet.** Johannes' bedoeling is ons te vertellen dat God vanaf het begin de intentie had om in een toekomstige tijd uit de mensheid een zoon te verwekken. Deze zoon is Jezus van Nazaret, de *belichaming* van Gods plan.

logos

van een sleutelwoord in de grondtekst

nen niet op wat van een ander is – deze en alle andere geboden worden samengevat in deze ene uitspraak: Heb uw naaste lief als uzelf" (Rom. 13:9). Aan de andere kant kan het ook onderwijs betekenen, en dus ook het woord van prediking aanduiden: "Laten we teruggaan naar alle steden waar we het woord van de Heer hebben verkondigd, om te zien hoe het daar met de leerlingen gaat." (Hand. 15:36). En een derde hoofdbetekenis van dat goddelijk woord is: belofte, iets dat God gesproken heeft, en dat Hij waar gaat maken: "Want er ligt een belofte in dit woord: omstreeks deze tijd zal Ik komen en Sara zal een zoon hebben" (Rom. 9:9, NBG'51).

In Joh 5 spreekt Jezus op gezag van zijn Vader. "Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, de ure komt en is nu, dat de doden naar de stem van de zoon van God zullen horen, en die haar horen, zullen leven" (Joh. 5:25). dat "Ik zeg" is een verbuiging van het werkwoord 'legō' (zeggen). Het zelfstandig naamwoord 'logos' komt weer van dat werkwoord 'legō'. Jezus spreekt in wezen niet zijn eigen woorden: "Ik kan van mijzelf niets doen; gelijk Ik hoor, oordeel Ik, en mijn oordeel is rechtvaardig, want Ik zoek niet mijn wil, doch de wil van Hem, die Mij gezonden heeft" (Joh 5:30). Tegen zijn discipelen zegt Jezus later: "Wanneer u de zoon des mensen verhoogd hebt, zult u inzien, dat Ik het ben en niets uit Mijzelf doe, doch dat Ik dit spreek, gelijk de Vader Mij geleerd heeft" (Joh. 8:28). Dat 'spreken' is hier '*lalō*', maar er is feitelijk geen verschil met '*legō*'.

Jezus was natuurlijk niet de enige die op gezag van God sprak. Het bijzondere van het spreken van Jezus is echter gelegen in het feit dat het de *volmaakte* uitdrukking was van wat God wilde dat Hij zeggen zou. Maar dat is niet alles. Er is nog meer. Veel meer. Jezus sprak niet alleen Gods woord, maar Hij nam Gods woord zo volkomen op in zijn denken, voelen en gedrag, dat Hij *Gods spreken in persoon* was. Jezus was de Adam (mens) die God van het begin af had bedoeld. Op een gegeven moment zegt Jezus tegen de Joden die niet in hem geloven: "*Wie van u overtuigt Mij van zonde?*" (Joh. 8:46). Een medeapostel van Johannes had deze diepgaande waarheid al eerder in het licht gesteld toen hij over Adam en Christus schreef (bijvoorbeeld Rom. 5:12-21). M.R.

Het woord in de Concordantie

In het OT komt het Hebreeuwse *dabar* bijna 2600 x voor, waarvan circa de helft als werkwoord en de andere helft als zelfstandig naamwoord. In de Septuaginta (de Griekse vertaling van het OT) is het zelfstandig naamwoord, in ca. 2/3 van de gevallen vertaald met *logos*, en in 1/3 met *rhèma*. In het NT komt *logos* 330 x voor, en *rhèma* slechts ca. 70 x.

Het aan *logos* verwante werkwoord *legō*, dat in de Septuaginta maar in een minderheid van de gevallen wordt gebruikt als vertaling van *dabar*, komt in het NT juist meer dan 1300 x voor.